

Vergaderjaar 2016–2017

34 620 V

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2016 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2016 wijzigingen aan te brengen in:

de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V);

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Voorstel van wet

Door middel van het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld de uitgaven van de begroting 2016 van Buitenlandse Zaken (V) met EUR 1.163,2 miljoen te verhogen en de ontvangsten te verlagen met EUR 1.709 miljoen.

2. Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2016 van hoofdstuk V van de begroting van het Rijk.

In de toelichting worden de wijzigingen welke zijn opgetreden in de omvang van de HGIS en de belangrijkste mutaties op de begroting van Buitenlandse Zaken toegelicht. Ten slotte volgt per artikel de nieuwe stand en een toelichting op de opmerkelijke verschillen.

Per artikel is een tabel opgenomen met de mutaties. De toelichting per beleidsartikel heeft betrekking op de kolom mutaties suppletoire begroting. Het aantal financiële instrumenten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken inclusief het postennet is aanzienlijk. Dat betekent dat er in sommige gevallen geen uitputtende opsomming is van de financiële instrumenten per artikelonderdeel.

Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften en de Comptabiliteitswet van 2001 dienen de opmerkelijke verschillen tussen de oorspronkelijke en huidige raming te worden toegelicht. Daarbij wordt vanaf 2016 gebruik gemaakt van het financiële instrument. Ook is omschreven welke ondergrens gehanteerd moet worden, waarboven een uitgavenmutatie moet worden toegelicht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen beleidsmatige en technische mutaties. Op verplichtingenniveau worden mutaties groter dan 10% ten opzichte van de vorige stand, op artikel-niveau toegelicht.

Wijzigingen in de omvang van de HGIS

In deze paragraaf wordt geschetst welke wijzigingen zijn opgetreden in de omvang van de HGIS sinds de Voorjaarsnota 2016. Zoals uit de hierna volgende tabel blijkt, is de netto HGIS (uitgaven minus ontvangsten) ten opzichte van de stand bij de Voorjaarsnota 2016 afgenomen met EUR 135,8 miljoen.

Wijzigingen in HGIS-uitgaven en -ontvangsten vanaf Voorjaarsnota 2016 (bedragen x EUR 1 miljoen)

	Totaal	Wv. ODA
Uitgaven VJN 2016	6.524,5	5.021,6
Totaal mutaties	- 75,5	- 86,9
Uitgaven NJN 2016 ¹	6.449,1	4.934,6

¹ De HGIS Standen zijn inclusief EU- en asieltoerekening

	Totaal	Wv. ODA
Ontvangsten VJN 2016	328,9	121,7
Totaal mutaties	60,3	13,4
Ontvangsten NJN 2016	389,2	135,1

De toename van de HGIS is het gevolg van meerdere mutaties. In de hierna volgende tabel zijn de uitgaven uitgesplitst.

Oorzaken uitgavenmutatie HGIS en ODA-daling vanaf Voorjaarsnota 2016 (bedragen x EUR 1 miljoen)

	Totaal	Wv. ODA
Bijstellingen BNP (ODA) en prijscomponent BBP (non-ODA)	- 147,7	- 138,4
Overboekingen van, naar en binnen de HGIS	21,7	38,0
Desalderingen op ontvangsten	53,0	13,4
Intertemporele kasschuif	0,0	
Verwachte onderuitputting	- 2,4	
TOTAAL	- 75,5	- 86,9

Toelichting uitgaven:

- Op basis van wijzigingen in de CPB-ramingen voor het BNI (ODA) en de prijscomponent van het BBP is de omvang van de HGIS naar beneden bijgesteld. Het ODA budget wordt hierdoor met EUR 138,4 miljoen verlaagd en het non-ODA budget met EUR 9,3 miljoen.
- Er vindt een aantal overboekingen van, naar en binnen de HGIS plaats. Het betreft overhevelingen tussen verschillende departementen waarbij in enkele gevallen middelen uit de HGIS gaan maar ook worden toegevoegd. De belangrijkste mutatie betreft een correctie op de toerekening eerstejaarsopvang asielzoekers waarbij EUR 25 miljoen wordt toegevoegd aan de BHOS begroting. Daarnaast aantal kleinere overheveling naar niet-HGIS onderdelen waardoor per saldo een mutatie van EUR 21,7 miljoen.
- Een deel van de ontvangsten op de begrotingen van Buitenlandse Zaken, Defensie, Financiën en Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking wordt ingezet om de uitgaven van het HGIS-kader te verhogen. Bij Buitenlandse Zaken betreft het met name hogere consulaire opbrengsten en meerontvangsten vanwege koersontwikkelingen (EUR 16,9 miljoen). Binnen het Ministerie van Defensie zijn ontvangsten opgenomen die verband houden met de MINUSMA missie in Mali waarvoor vanuit de VN een vergoeding wordt betaald. Op de begroting van het Ministerie van Financiën stijgen de ontvangsten vanwege een aantal restituties door internationale financiële instellingen (EUR 3,9 miljoen) Ten slotte zijn op de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking middelen ontvangsten opgenomen die het gevolg zijn van koersontwikkelingen op betalingen in buitenlandse valuta (EUR 9 miljoen).
- Binnen de HGIS verwacht een aantal departementen lagere realisaties dan geraamd. De belangrijkste mutaties zijn opgenomen op de begrotingen van BZ en BHOS. Hier staat tegenover dat de HGIS onvoorzien is afgenomen vanwege een lagere inflatieraming dan eerder voorzien. Hierdoor ontstaat per saldo een mutatie van EUR - 2,4 miljoen.
Voor een verdere toelichting op de diverse mutaties wordt verwezen naar de begrotingsartikelen op de respectievelijke supplettoire begrotingen.

Toelichting ontvangsten:

De ontvangsten binnen de HGIS nemen toe met EUR 60,3 miljoen. Op diverse onderdelen van de begroting zijn mutaties opgenomen. Een deel van deze mutaties wordt ingezet om de uitgaven van het HGIS-kader op diverse begrotingen te verhogen.

Bij Buitenlandse Zaken betreft het met name hogere consulaire opbrengsten en meerontvangsten vanwege koersontwikkelingen en verkoop van panden in het buitenland (EUR 24,2 miljoen). Binnen het Ministerie van Defensie zijn ontvangsten opgenomen die verband houden met de MINUSMA missie in Mali waarvoor vanuit de VN een vergoeding wordt betaald. Op de begroting van het Ministerie van Financiën stijgen de ontvangsten vanwege een aantal restituties door internationale financiële instellingen (EUR 3,9 miljoen) en ten slotte zijn op de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking middelen opgenomen die het gevolg zijn van koersontwikkelingen op betalingen in buitenlandse valuta en ontvangsten DGGF (EUR 9,5 miljoen).

4. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2016

Buitenlandse Zaken (V):

Het voorstel is de uitgaven voor 2016 te verhogen met EUR 1.163,2 miljoen. De belangrijkste reden hiervoor is een verhoging van de afdracht aan de Europese Unie.

In de volgende tabel volgt een overzicht van de meest in het oog springende wijzigingen ten opzichte van de eerste suppletoire begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V), gevolgd door een toelichting. Alleen de mutaties die te maken hebben met beleidsmatige wijzigingen zijn in het overzicht opgenomen.

Bedragen x EUR 1 miljoen

Artikel		Mutatie
1.1	Goed functionerende internationale instellingen	- 4,6
2.4	Veiligheid, stabiliteit en rechtsorde	18,1
3.1	Afdracht Europese Unie	1.151,3
3.2	Europees Ontwikkelingsfonds	- 7,3

Toelichting

Artikel 1.1

Het artikel daalt hoofdzakelijk omdat de verplichte bijdrage aan de VN in 2016 is afgenomen. De Nederlandse bijdrage is afhankelijk van de hoogte van het VN-budget en het Nederlandse aandeel hierin.

Artikel 2.4

Het geraamde budget voor de contributie aan VN-crisisbeheersingsoperaties stijgt als gevolg van de hogere dollarkoers en omdat een aantal missies een mandaat voor verlenging heeft gekregen van de VN-Veiligheidsraad. Deze afroepen worden nog in 2016 verwacht. Daarnaast worden er meer uitgaven gedaan ten laste van het het Stabiliteitsfonds als gevolg van de onrust in de wereld.

Artikel 3.1

De Voorjaarsraming (*Spring Forecast*) 2016 van de Europese Commissie is bij Miljoenennota 2017 verwerkt in de Nederlandse afdrachten. Bij de Voorjaarsraming worden geen nieuwe EU-uitgaven geautoriseerd, maar worden de grondslagen voor BNI-ramingen, de BTW-ramingen en de invoerrechten geactualiseerd. Uit de Voorjaarsraming volgt een opwaartse bijstelling van de Nederlandse afdracht voor 2016 en verder. Ook is de korting over de Nederlandse afdrachten over 2016 bij Miljoenennota omgeboekt van de uitgavenzijde naar de niet-belastingontvangstenzijde en wordt bij Najaarsnota doorgeschoven naar 2017, zoals aangegeven in de Kamerbrief¹ over de ratificatie van het Eigen Middelen Besluit van 3 oktober jl. Daarnaast wordt met de ratificatie de perceptiekostenvergoeding per 1 oktober 2016 verlaagd. Samen leidt dit in 2016 tot een tegenvaller van 2,8 miljard euro. Het kabinet heeft besloten om het uitgavenkader voor dit laatste te corrigeren, aangezien de omvang van het bedrag, in combinatie met de mate waarin het kabinet hierop nog kan sturen, op gespannen voet staat het uitgangspunt dat de begrotingsregels bestuurlijke rust, eenvoud en duidelijkheid vooraf moeten bieden.

Artikel 3.2

De bijdrage aan het Europees Ontwikkelingsfonds valt lager uit dan eerder geraamd.

5. Toelichting per beleidsartikel

Beleidsartikel 1

Beleidsartikel 1 Versterkte internationale rechtsorde en eerbiediging van mensenrechten Bedragen in EUR 1.000

		Stand ontwerp- begroting 2016 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2016 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2016 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2016 (4)=(2+3)
Verplichtingen		94.041	94.081	28.017	122.098
Uitgaven:					
Programma-uitgaven totaal		113.591	114.051	- 5.533	108.518
	waarvan juridisch verplicht				100%
1.1	Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak	57.921	58.381	- 4.560	53.821
	<i>Subsidies</i>				
	Internationaal recht	6.385	6.585	- 100	6 485
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>				
	Verenigde Naties	40.501	40.501	- 5.801	34.700
	OESO	6.425	6.425	400	6 825
	VN-campagne VN Veiligheidsraad	1.570	1.570	800	2 370
	Internationaal Strafhof	3.040	3.300	141	3 441
1.2	Bescherming en bevordering van mensenrechten	55.670	55.670	- 973	54.697
	<i>Subsidies</i>				
	Bevordering van het vrije woord	14.000	14.000	- 3.300	10.700

¹ Kamerstuk 2016–2017, 34 023, nr. 12

	Stand ontwerp-begroting 2016 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2016 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2016 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2016 (4)=(2+3)
<i>bijdragen (inter) nationale organisaties</i>				
Landenprogramma's mensenrechten	12.415	12.415	0	12.415
Landenprogramma's mensenrechten	21.505	21.505	2.300	23.805
Centrale mensenrechtenprogramma's	7.750	7.750	27	7.777

Verplichtingen

De stijging van het verplichtingenbudget wordt veroorzaakt doordat voor 2016 een nieuw contract met RNW media wordt aangegaan. Dit was oorspronkelijk gepland voor begin 2017. Hierdoor verschuift het budget naar 2016.

Uitgaven

Artikel 1.1

Het artikel internationale rechtsorde en mensenrechten daalt hoofdzakelijk omdat de verplichte bijdrage aan de VN in 2016 is afgenomen met EUR 5,8 miljoen. De Nederlandse bijdrage is afhankelijk van de hoogte van het VN-budget en het Nederlandse aandeel hierin. Hier tegenover staat een verhoging van het budget voor de VN-Veiligheidsraad-campagne. Dit is het gevolg van het intensiveren van de campagne in het laatste half jaar voor de verkiezing. Het betreft extra inzet voor beurzenprogramma's, conferenties en een speciaal voetbal en life skills programma. De totale (meerjarige) uitgaven voor de campagne blijven binnen het geraamde budget van EUR 4,74 miljoen.

Beleidsartikel 2

Beleidsartikel 2 Veiligheid en stabiliteit Bedragen in EUR 1.000

	Stand ontwerp-begroting 2016 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2016 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2016 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2016 (4)=(2+3)
Verplichtingen	236.699	288.217	43.978	332.195
Uitgaven:				
Programma-uitgaven totaal	251.940	302.977	17.424	320.401
waarvan juridisch verplicht				100%
2.1 Goede internationale samenwerking ter bevordering van de eigen en bondgenootschappelijke veiligheid	16.122	20.236	1.147	21.383
<i>Subsidies</i>				
Programma ondersteuning buitenlands beleid	2.250	3.250	200	3.450
Atlantische Commissie	500	500	0	500
<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>				
NAVO	9.807	13.221	0	13.221

		Stand ontwerp- begroting 2016 (1)	Stand 1e suppletioire begroting 2016 (2)	Mutaties 2e suppletioire begroting 2016 (3)	Stand 2e suppletioire begroting 2016 (4)=(2+3)
	Veiligheidsfonds WEU	1.700 565	1.700 565	1.947 0	3.647 565
2.2	Bestrijding en terugdringing van internationaal terrorisme en andere vormen van internationale criminaliteit	7.00	8.130	300	8.430
	<i>Subsidies</i>				
	<i>Opdrachten</i>				
	Anti-terrorisme instituut	300	850	0	850
	Global Forum on Cyber Expertise	800	480	0	480
	<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>				
	Contra-terrorisme	6.800	6.800	300	7.100
2.3	Bevordering van ontwapening en wapenbeheersing, bestrij- ding van proliferatie van massavernietigingswapens en het voeren van een transparant en verantwoord wapenexport- beleid	10.794	14.294	86	14.380
	<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>				
	IAEA	7.317	7.317	0	7.317
	OPCW en andere ontwape- ningsorganisaties	1.557	5.057	86	5.143
	CTBTO	1.920	1.920	0	1.920
2.4	Bevordering van veiligheid, stabielheid en rechtsorde in internationaal verband	194.484	236.065	18.121	254.186
	<i>Subsidies</i>				
	Landenprogramma's veiligheid voor mensen (stabiliteitsfonds)	26.500	31.500	8.000	39.500
	Nederland Helsinki Comité	28	28	0	28
	<i>Bijdragen (inter) nationale organisaties</i>				
	OVSE	7.195	7.195	- 1.384	5.811
	VN-contributie voor crisisbe- heersingsoperaties	102.000	126.000	9.000	135.000
	waarvan landenprogramma's veiligheid voor mensen (stabiliteitsfonds)	58.400	64.146	8.000	72.146
	Training buitenlandse diplomaten	0	1.400	- 350	1.050
2.5	Bevordering van transitie in prioritaire gebieden	22.640	24.252	- 2.230	22.022
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties/Subsidies</i>				
	Landenprogramma's hervormingen Arabische Regio	10.822	11.997	- 722	11.275
	MATRA-programma's	8.618	11.775	- 1.028	10.747
	Ontvangsten	1.197	1.197	1.646	2.843
2.10	Doorberekening Defensie diversen	197	197	0	197

	Stand ontwerp- begroting 2016 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2016 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2016 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2016 (4)=(2+3)
2.40 Restituties contributies	1.000	1.000	1.646	2.646

Verplichtingen

De toename van de verplichtingen wordt veroorzaakt doordat, analoog aan de uitgaven, de uitgaven voor contributie aan VN-crisisbeheersingsoperaties stijgen. Daarnaast zijn additionele verplichtingen aangegaan voor de landenprogramma's voor mensen (stabiliteitsfonds) zoals ook onder de uitgaven toegelicht.

Uitgaven

Artikel 2.1

De per saldo stijging van het budget voor goede internationale samenwerking ter bevordering van de eigen en bondgenootschappelijke veiligheid is met name toe te schrijven aan een verhoging van het budget voor het Veiligheidsfonds ten behoeve van ondersteuning in conflictsituaties (met name in Irak).

Artikel 2.4

De geraamde uitgaven voor de contributie aan VN-crisisbeheersingsoperaties stijgt met EUR 9 miljoen. Deze stijging is het gevolg van de hogere dollarkoers en omdat een aantal missies een mandaat voor verlenging heeft gekregen van de VN-Veiligheidsraad. Deze afroepen worden nog in 2016 verwacht. Daarnaast stijgen de uitgaven voor het Stabiliteitsfonds door extra activiteiten als gevolg van de onrust in de wereld. Het betreft o.a. aanvullende uitgaven voor EU Trustfonds Colombia, het EU-Regional Trust Fund (MADAD) gericht op de Syrische vluchtelingen crisis, de bijdrage aan het IMF capaciteitsopbouwprogramma in Oekraïne en andere kiesgroeplanden aan de Oostflank van Europa en extra uitgaven bij de aanvullende artikel 100-brief toezegging *Access to Justice and Community Security Programme* (AJACS). Ten slotte daalt het budget voor de OVSE met EUR 1,4 miljoen omdat de contributie over 2016 lager uitvalt dan geraamd.

Ontvangsten

Artikel 2.40

De verwachte ontvangsten nemen toe omdat van andere ministeries bijdragen zijn ontvangen voor uitgaven die zijn gedaan in het kader van het EU voorzitterschap. De hiermee verband houdende uitgaven staan binnen beleidsartikel 3 opgenomen.

Beleidsartikel 3

Beleidsartikel 3 Europese samenwerking Bedragen in EUR 1.000

	Stand ontwerp-begroting 2016 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2016 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2016 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2016 (4)=(2+3)
Verplichtingen	7.698.273	7.188.809	1.152.164	8.340.973
Uitgaven:				
Programma-uitgaven totaal	7.891.356	7.371.632	1.144.289	8.515.921
waarvan juridisch verplicht				100%
3.1 Een democratische, slagvaardige en transparante Europese Unie die haar burgers vrijheid, recht, recht, veiligheid, welvaart en duurzame economische groei biedt	7.650.799	7.147.646	1.151.332	8.298.978
<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>				
BNI-afdracht	4.238.910	3.735.074	759.477	4.494.551
BTW-afdracht	478.289	478.972	302.122	781.094
Invoerrechten	2.933.600	2.933.600	89.733	3.023.333
3.2 Een effectief, efficiënt en coherent optreden van de Unie ten opzichte van derde landen en regio's, inclusief ontwikkelingslanden	192.735	181.875	- 7.275	174.600
<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>				
Europees Ontwikkelingsfonds	192.735	181.875	- 7.275	174.600
3.3 Een hechtere Europese waardengemeenschap	10.100	10.100	- 366	9.734
<i>Bijdragen (internationale organisaties</i>				
Raad van Europa	10.100	10.100	- 366	9.734
3.4 Versterkte Nederlandse positie in de Unie van 28	37.722	32.011	598	32.609
<i>Subsidies/Opdrachten</i>				
EU voorzitterschap	33.385	27.674	681	28.355
<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>				
Benelux bijdrage	3.979	3.979	- 73	3.906
EIPA	348	348	0	348
Ontvangsten	2.403.041	2.389.054	-1.733.066	655.988
3.10 Diverse ontvangsten EU	2.402.891	2.388.904	-1.733.194	655.710
Invoerrechten	325.827	311.840	343.870	655.710
Overige ontvangsten EU	2.077.064	2.077.064	-2.077.064	
3.30 Restitutie Raad van Europa	150	150	128	278

Verplichtingen

De mutaties op de verplichtingen houden verband met de mutaties zoals onder de uitgaven is toegelicht.

Uitgaven

Artikel 3.1

De Voorjaarsraming (*Spring Forecast*) 2016 van de Europese Commissie is verwerkt in de Nederlandse afdrachten. Bij de Voorjaarsraming worden geen nieuwe EU-uitgaven geautoriseerd, maar worden de grondslagen voor BNI-ramingen, de BTW-ramingen en de invoerrechten geactualiseerd. Mede naar aanleiding van de voorjaarsraming van de EC is de raming van de invoerrechten en de daaraan gekoppelde perceptiekostenvergoeding in de Nederlandse afdrachten verhoogd. Uit de Voorjaarsraming volgt een opwaartse bijstelling van de Nederlandse afdracht voor 2016 en verder van EUR 144 miljoen. Daarnaast is bij Miljoenennota 2017 de korting over de Nederlandse afdrachten over 2016, conform de ontvangst van de korting over de jaren 2014–2015, omgeboekt van de uitgavenzijde naar de niet-belastingontvangstenzijde in 2016 omdat de in het najaar verwachte ratificatie van het Eigen Middelenbesluit te laat was om de korting nog te verwerken met de maandelijkse afdrachten.

Artikel 3.2

De bijdrage aan het Europees Ontwikkelingsfonds valt, vanwege een lagere liquiditeitsbehoefte, lager uit dan eerder geraamd.

Artikel 3.4

Het budget voor het EU voorzitterschap stijgt met EUR 0,68 miljoen. Deze verhoging wordt veroorzaakt doordat uitgaven zijn verricht voor andere ministeries. Deze middelen zijn via de ontvangsten (zie beleidsartikel 2.40) binnengekomen. Met deze mutaties blijven de totale uitgaven voor het voorzitterschap binnen het gestelde budgettaire kader (EUR 46 miljoen over periode 2014–2016).

Ontvangsten

Artikel 3.10

Met de inwerkingtreding van het Eigen Middelenbesluit (EMB) worden de kortingen op de nationale afdrachten geëffectueerd. Dit wijzigt de omvang van de nationale afdrachten en moet door de Europese Commissie worden verwerkt in een aanvullende begroting. De aanneming van deze aanvullende begroting door het Europees Parlement vindt waarschijnlijk pas laat in 2016 plaats, waardoor de feitelijke kasontvangst van de Nederlandse korting doorschuift naar 2017. Samen met de verschuiving van de verrekening van de perceptiekostenvergoeding (zie onderstaand) leidt dit in 2016 tot een tegenvaller van 2,8 miljard euro.

Het kabinet heeft besloten om het uitgavenkader hiervoor te corrigeren, aangezien de omvang van het bedrag, in combinatie met de mate waarin het kabinet hierop nog kan sturen, op gespannen voet staat met het uitgangspunt dat de begrotingsregels bestuurlijke rust, eenvoud en duidelijkheid vooraf moeten bieden.

De perceptiekostenvergoeding behorende bij de inning van de invoerrechten nemen toe met 344 miljoen, dit is het saldo van drie effecten. Ten eerste is de perceptiekostenvergoeding 18 miljoen hoger, mede n.a.v. een hogere raming van de geraamde invoerrechten in de Voorjaarsraming van de Europese Commissie. Ten tweede is er een afname van de perceptiekostenvergoeding met 41 miljoen, als gevolg van het per 1 oktober 2016 verlagen van de perceptiekostenvergoeding van 25% naar

20% met de inwerkingtreding van het EMB, waar dit eerst nog voor 1 januari 2017 werd voorzien.

Ten derde vindt verrekening van de 5% teveel ontvangen perceptiekostenvergoeding over de periode 2014–2016 (excl. laatste kwartaal 2016) plaats bij het ontvangen van de Nederlandse korting. Omdat de korting in 2017 ontvangen wordt, wordt dan ook pas verrekend. Door de uitgestelde terugbetaling is de perceptiekostenvergoeding 367 miljoen hoger in 2016. Per saldo is de perceptiekostenvergoeding daarmee 344 miljoen hoger in 2016 dan geraamd bij Voorjaarsnota.

Beleidsartikel 4

Beleidsartikel 4 Consulaire belangenbehartiging en het internationaal uitdragen van Nederlandse waarden en belangen Bedragen in EUR 1.000

		Stand ontwerp- begroting 2016 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2016 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2016 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2016 (4)=(2+3)
Verplichtingen		49.920	62.455	- 6.586	55.869
Uitgaven:					
Programma-uitgaven totaal		49.503	50.450	914	51.364
	waarvan juridisch verplicht				98%
4.1	Op basis van eigen verantwoordelijkheid consulaire dienstverlening bieden aan Nederlanders in het buitenland	12.045	13.545	75	13.620
	<i>Subsidies</i>				
	Gedetineerdenbegeleiding	2.000	2.000	300	2.300
	<i>Opdrachten</i>				
	Consulaire bijstand	259	259	66	325
	Reisdocumenten en verkiezingen	5.825	5.825	- 1.630	4.195
	Consulaire opleidingen	400	400	- 200	200
	Consulaire informatiesystemen	3.761	6.261	339	6.600
4.2	Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren	6.704	7.154	- 186	6.968
	<i>Opdrachten</i>				
	Visumverlening	1.100	1.100	400	1.500
	Ambtsberichtenonderzoek	150	130	- 80	50
	Legalisatie en verificatie	80	80	0	80
	Consulaire informatiesystemen	3.011	3.156	1.319	4.475
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>				
	Asiel en migratie	863	863	0	863
4.3	Grotere buitenlandse bekendheid met de Nederlandse cultuur	7.635	6.635	800	7.435
	<i>Subsidies</i>				
	Internationaal cultuurbeleid	7.239	6.389	- 64	6.325
	Erfgoed	1.196	1.196	- 86	1.110

		Stand ontwerp- begroting 2016 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2016 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2016 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2016 (4)=(2+3)
4.4	Het inzetten van Publieksdiplomatie door het Postennetwerk en BZ om het beeld van Nederland in het buitenland te versterken en op een positief realistische manier uit te dragen	15.231	16.431	2.749	19.180
	<i>Subsidies</i>				
	Instituut Clingendael	2.320	2.320	478	2.798
	Programma ondersteuning buitenlands beleid	3.058	3.058	600	3.658
	overige subsidies	215	285	- 5	280
	<i>Opdrachten</i>				
	Bezoeken hoogwaardigheidsbekleders en uitgaven Corps Diplomatique en internationale Organisaties	3.000	2.500	0	2.500
	waarvan in- en uitgaande Staatsbezoeken	2.400	1.800	0	1.800
	Adviesraad Internationale vraagstukken	525	525	0	525
	Internationale manifestaties en diverse bijdragen	106	91	46	137
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>				
	landenprogramma's algemene voorlichting en kleine programma's	7.637	7.132	780	7.912
	Europese bewustwording	520	520	- 100	420
4.5	Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor internationale organisaties in Nederland	7.888	6.685	- 2.524	4.161
	<i>Bijdragen (inter)nationale organisaties</i>				
	Speciaal Tribunaal Libanon	1.900	1.800	126	1.926
	Internationaal Strafhof	1.400	4.400	- 3 080	1.320
	Nederland Gastland	1.065	1.165	- 250	915
	Ontvangsten	42.090	42.090	6.094	48.184
4.10	Consulaire dienstverlening aan Nederlanders	19.300	19.300	0	19.300
4.20	Consulaire dienstverlening aan vreemdelingen	22.000	22.000	6.000	28.000
4.40	Doorberekening Defensie diversen	790	790	94	884

Uitgaven

Artikel 4.4

De uitgaven voor het Instituut Clingendael nemen toe omdat een eindbetaling op de subsidie 2013–2015 is verricht en omdat een bijdrage is verstrekt in verband met transitiekosten als onderdeel van de nieuwe subsidierelatie met het Instituut. Daarnaast worden extra uitgaven opgenomen op het terrein van voorlichting (onder andere online activiteiten en de websites van de posten) en zijn extra uitgaven verricht op de posten ter ondersteuning van het buitenlands beleid.

Ontvangsten

Artikel 4.20

De consulaire ontvangsten nemen toe doordat er meer visa zijn afgegeven dan oorspronkelijk geraamd.

Beleidsartikel 5

Niet-beleidsartikel 5 Geheim Bedragen in EUR 1.000

	Stand ontwerp- begroting 2016 (1)	Stand 1e suppletore begroting 2016 (2)	Mutaties 2e suppletore begroting 2016 (3)	Stand 2e suppletore begroting 2016 (4)=(2+3)
Verplichtingen	0	0	0	0
Uitgaven	0	0	0	0

Verplichting en uitgaven

Geen mutaties

Niet-beleidsartikel 6

Niet-beleidsartikel 6 Nominaal en onvoorzien Bedragen in EUR 1.000

	Stand ontwerp- begroting 2016 (1)	Stand 1e suppletore begroting 2016 (2)	Mutaties 2e suppletore begroting 2016 (3)	Stand 2e suppletore begroting 2016 (4)=(2+3)
Verplichtingen	33.970	155	- 125	30
Uitgaven:				
Uitgaven totaal	33.970	155	- 125	30
6.1 Nominaal en onvoorzien	33.970	155	- 125	30

Niet-Beleidsartikel 7

Niet-beleidsartikel 7 Apparaat Bedragen in EUR 1.000

	Stand ontwerp- begroting 2016 (1)	Stand 1e suppletore begroting 2016 (2)	Mutaties 2e suppletore begroting 2016 (3)	Stand 2e suppletore begroting 2016 (4)=(2+3)
Verplichtingen	714.489	725.800	11.583	737.383
Uitgaven	704.257	730.186	6.184	736.370
7.1.1 Personeel	442.571	461.644	13.399	475.043
Eigen personeel	434.571	453.644	13.531	467.175
Inhuur extern	8.000	8.000	0	8.000
Overig personeel	0	0	0	0
7.1.2 Materieel	261.686	268.542	- 7.215	261.327
ICT	55.000	56.000	2.000	58.000
bijdragen aan SSO's	77.000	78.000	0	78.000
Overige materiele uitgaven	129.686	134.542	- 9.215	125.327
7.2 Koersverschillen	pm	0	0	0
Ontvangsten	21.450	21.450	16.300	37.750

	Stand ontwerp- begroting 2016 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2016 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2016 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2016 (4)=(2+3)	
7.10	Diverse ontvangsten	21.450	21.450	11.300	32.750
7.11	Koersverschillen	pm	0	5.000	5.000

Verplichtingen

De verplichtingen zijn verhoogd en verder in lijn gebracht met het uitgavenniveau.

Uitgaven

Artikel 7.1.1; Personeelskosten:

De kosten voor personeel nemen toe met EUR 13,5 miljoen. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat een deel van de uitgaven voor lokaal personeel en overige aan personeel gerelateerde uitgaven op de posten gekoppeld is aan de USD. Vanwege de koersonwikkeling zijn de uitgaven daardoor toegenomen. Daarnaast is het budget verhoogd om extra in te zetten op Van Werk Naar Werk trajecten en om de voorheffing i.v.m. de Werkkostenregeling over 2016 af te dragen.

Artikel 7.1.2; Materiele kosten:

De materiële uitgaven nemen per saldo af met EUR 7,2 miljoen. Enerzijds zijn meer middelen nodig voor de huur van het ministerie (hogere prijs per m²) en is sprake van extra uitgaven voor aanvullende investeringen aan de Rijnstraat. Daarnaast stijgt het budget voor de vaste uitgaven aan panden in het buitenland als gevolg van de corporate rate. Ten slotte worden extra middelen toegevoegd voor IT uitgaven die verband houden met I-diplomatie. Hier staat een daling tegenover van de uitgaven voor onderhoud en investeringen in panden in het buitenland.

Ontvangsten

Artikel 7.10 en 7.20

De ontvangsten stijgen als gevolg van de verkoop van panden in het buitenland (o.a. PV OESO en Boedapest). Deze onroerend goed ontvangsten worden toegevoegd aan het zgn. huisvestingsfonds. Daarnaast zijn er extra ontvangsten die verband houden met de ontwikkeling van de wisselkoers van de USD. Het ministerie werkt met een vooraf vastgestelde wisselkoers ten opzichte van buitenlandse valuta (de zgn. corporate rate). Deze koers wordt samen met de presentatie van de begroting vastgesteld en voor het hele jaar gehanteerd. Omdat bij betalingen in buitenlandse valuta gedurende jaar een verschil ontstaat als gevolg van de werkelijk geldende koers, ontstaat een saldo. Voor 2016 wordt rekening gehouden met EUR 5 miljoen.